

Danas

Jugoslovenski pozorišni festival

21. put u Užicu
od 7. do 14. novembra

Фестивал · без превода}

Ovo vreme je iskočilo iz zgloba

REČ SELEKTORA

ratove o kojima su nam pričale starije generacije još nismo zaboravili, a senke novih opasnosti nadvijaju se nad čitava društva i države. Ideje socijalizma i jednakosti među ljudima odbačene su kao historijski promašaj a već nove armije nezaposlenih i ogorčenih marširaju čitavim svetom. Ljubav i solidarnost kao da su postali staromodni pojmovi: živi se banalno, brzo i bezosećajno. Mora se biti uspešan, lep i zdrav, jer *nema više zemlje za stare*. Živimo u strahu od novih pretnji, ali lice neprijatelja ne vidimo.

Svet kojeg ne razumemo kao da je postao naopak i obljutaveo. Pozorišno rečeno, u trenutku kada shvata kako stvari stoje, Hamlet izgovara čuvenu rečenicu: „Ovo vreme je iskočilo iz zgloba“. Ovaj uzvik predlažemo za slogan 21. Jugoslovenskog pozorišnog festivala - Bez prevoda ove godine u Užicu: ta dramatična rečenica ne samo da označava predstavu po slavnom komadu koju želimo pozvati na festival, nego ova misao najbolje oslikava vreme u kojem živimo i kojim se na umetnički način bave ovogodišnje festivalske predstave.

Tako se već spomenuti *Hamlet*, u izvedbi *Jugoslovenskog dramskog pozorišta*, u režiji Aleksandra Popovskog i sa maestralnim Nebojšom Glogovcem u naslovnoj ulozi, u jednom suvremenom čitanju ne bavi toliko dilemom *biti ili ne biti*, nego pitanjem šta danas napraviti u vremenu „kada vrlina mora da se izvinjava poroku“.

Pozvali smo na ovogodišnji festival i predstavu *Na Drini ćuprija*, u izvedbi *Srpskog narodnog pozorišta* iz Novog Sada i u režiji Kokana Mladenovića, prema nenadmašnom delu koje je ušlo u svetsku literaturu i za koje je Ivo Andrić

dobio *Nobelovu nagradu*. Ono što ćemo gledati orijaška je epska saga o Balkanu i njegovim nevoljama, o dobru i zlu, o smislu i besmislu historijskih kretanja, ispričano rečima tirana i njihovih žrtava, oslobodilaca i običnog naroda.

Predstava *Hinkemann*, prema komadu Ernsta Tollera, dolazi iz *Zagrebačkog kazališta mladih*, u režiji jednog od najboljih mladih režisera ovih prostora, Igora Vuka Torbice i izvedbi prvovrzednih zagrebačkih glumaca, koja na jednako veličanstven kao i zastrašujući način govori o *upotrebi čoveka* i njegovom poniženju - u ratovima, kapitalističkoj eksploataciji i u društvu nagriženom sebičnošću.

Lucidna i uzbudljiva *Šćeri moja*, predstava *Crnogorskog narodnog pozorišta* iz Podgorice, prema nagrađenom komadu Maje Todorović i u režiji Ane Vukotić, preko priče o kćeri crnogorskog kneza Nikole, govori današnjim kritičkim i pomalo ironičnim jezikom o patrijarhalnom društvu i težnji, u prvom redu žene, za slobodom i sticanjem vlastitog identiteta.

Beogradski *Atelje 212* dolazi sa predstavom *Pijani* prema komadu Ivana Viripajeva i u režiji Borisa Liješevića, koja, govoreći o uspešnim menadžerima, propituje smisao ili ispraznost tehnološkog uspeha moderne civilizacije.

Žiri

Pozorišni reditelj Dejan Mijač, scenograf Miodrag Tabački, scenograf, dramaturški-nja Željka Turčinović i dramaturg Tomislav Zajec iz Hrvatske, kao i glumac Goran Jević, dodeliće ove godine devet nagrada koje nose naziv *Ardalion* i to za najbolju predstavu, režiju, žensku i mušku ulogu, scenografiju, kostimografiju, epizodu, mladog glumca, kao i specijalnu nagradu.

Narodno pozorište iz Beograda predstaviće se svojom prošlogodišnjom predstavom *Bela kafa*, prema komadu Ace Popovića i u režiji Milana Neškovića - crnohumornom studijom beogradske građanske porodice koja pokušava da preživi u nekoliko nasilnih režima. Odigrana na začudno nadrealan način, predstava želi potcrtati paradoksalnu neverovatnost života na ovim prostorima, kao i čovekovu moralno upitnu težnju da se prilagodi prilikama, potpuno suprotnim njegovim temeljnim uverenjima. NP iz Beograda dolazi na festival sa još jednom predstavom, *Marija Stjuart*, prema komadu Fridriha Šilera i u režiji evropski nagrađivanog reditelja Miloša Lolića. Ovim izborom sigurno se želi naglasiti i vrednovati činjenica da ovaj teatar, sa serijom odličnih predstava, u ovo vreme doživljava neku vrstu renesanse u svojoj više nego uspešnoj i bogatoj istoriji, a mi smo pozvali baš *Mariju Stjuart* da bismo i dalje na ovom festivalu

Bojan Munjin

Vreme privatnih lomova i intimnih drama je prošlo. Danas kao da se naše pojedinačne sudbine ulivaju u velike reke silovitih kretanja, kojima ne vidimo smisao i uzrok, početak i kraj

MUNJIN: Ovo vreme je iskočilo iz zgloba

Nastavak sa strane I

problematizirali osnovnu temu - fenomen smrtonosnog poljupca vlasti i moći što jeste aktuelno pitanje našeg života.

Uzbudljivost ovogodišnjeg repertoara, koji nudimo užičkoj publici i svima koji vole i posećuju ovaj pozorišni festival bez prevoda, u tome je što su u njemu na vitalan način spojene različite estetike, žanrovi i tipovi teatra, od uslovno klasičnog do vrlo modernog, stvarajući dinamički prostor pozorišne igre koja nas uvek i iznova privlači.

Ove godine bavićemo se jednom temom i sa sličnim osećanjem - vremenom današnjim koje je na apsurdan način izašlo iz zgloba, čineći naš život tragikomičnim ali i nudeći nam nove tipove borbe za samopoštovanje i očuvanje čovečnosti.

Bojan Munjin

Ove godine bavićemo se jednom temom i sa sličnim osećanjem - vremenom današnjim koje je na apsurdan način izašlo iz zgloba, čineći naš život tragikomičnim ali i nudeći nam nove tipove borbe za samopoštovanje i očuvanje čovečnosti.

Naravno, iza predstava koje smo odabrali stoje respektabilne pozorišne kuće, prvorazredni glumci i redatelji od poverenja, zbog čega se imamo pravo nadati u dobar festival na dobrobit svih njegovih poštovalaca.

Očekujemo praznik teatra

Tihomir Petković, predsednik
Saveta festivala i gradonačelnik Užica

NALAZENJE DRUGOG PUTA

Jugoslovenski pozorišni festival u Užicu traje zahvaljujući koncepciji da okuplja najbolja pozorišna ostvarenja u protekloj sezoni, selekciji koja otvara vrata različitim žanrovima i činjenici da Užice ima pozorišnu publiku koja do poslednjeg mesta ispunji pozorišnu salu - kaže Tihomir Petković, predsednik Saveta JPFU i gradonačelnik Užica, a potom dodaje da je veoma važna podrška Ministarstva kulture i lokalne samouprave.

Vrednost festivala je i o tome što je odnegovao nove generacije zaljubljenika u pozorište

održali nivo aktivnosti u svim oblastima u narednoj godini, imamo dve mogućnosti. Prva je, redukcija planova, a druga - iznalaženje načina da se nedostajuća sredstva nadomeste na drugi način. Naše opredeljenje je da pronađemo taj drugi način i da omogućimo normalno funkcionisanje grada u svim segmentima, pa i u kulturi", kaže Peković.

NA DRINI ĆUPRIJA

PIJANI

HAMLET

MARIJA STJUART

HINKEMANN

BELA Kafa

NA DRINI ĆUPRIJA

SNP Novi Sad, prema romanu Ive Andrića, režija Kokan Mladenović, dramaturg Svetislav Jovanov, koreograf Andreja Kulešević, kompozitor Irena Popović, scenograf Marija Kalabić, kostimograf Tatjana Radišić, scenski govor dr Dejan Sredojević; Igraju Jelena Antonijević, Strahinja Bojović, Danica Grubački, Gordana Đurđević Dimić, Grigorije Jakišić, Dušan Jakišić, Milan Kovačević, Jugoslav Krajnov, Tijana Maksimović, Marija Medenica, Sanja Mikitišin, Višnja Obradović, Igor Pavlović, Aleksandra Pleskonjić, Nina Rukavina, Marko Savić, Olivera Stamenković, Miroslav Fabri, Milovan Filipović, Radoje Ćupić; Deca Mihađlo Bugarski, Nikola Velimirović, Sergej Stojanović; Muzičari Arpad Bakoš i Balša Pešikan. **7. novembra**

PIJANI

Atelje 212, prema komadu Ivana Viripajeva, režija Boris Liješević, prevod Novica Antić, asistent reditelja Nevena Rajković, scenograf Aleksandar Denić, kostimograf Maja Mirković, kompozitor Aleksandar Kostić; Igraju Marta Bjelica, Nebojša Ilić, Jelena Đokić, Isidora Minić, Bojan Žirović, Svetozar Cvetković/Marko Bačović, Dara Džokić, Nenad Ćirić, Branka Šelić, Vuk Jovanović, Dejan Đedić, Branislav Trifunović, Strahinja Blažić, Jelena Petrović. **8. novembra**

HAMLET

JDP, prema komadu V. Šekspira, režija Aleksandar Popovski, prevod Živojin Simić i Sina Pandurović, adaptacija Goran Stefanovski, scenografija NUMEN i Ivana Jonke, kostimografija Maria Marković, kompozitor Kiril Džajkovski, dizajn videa Lana Cavar i Timy Sarec, scenski pokret Sonja Vukićević, scenski govor Ljiljana Mrkić Popović; Igraju Nebojša Glogovac, Jasna Đuričić, Nikola Rakočević, Jovana Stojiljković, Goran Šušljik, Vlasta Velisavljević, Bojan Dimitrijević, Miloš Samolov, Boris Milivojević. **9. novembra**

Φe\$T!v@Ł · Bez pŘevoda}

MARIJA STJUART

Narodno pozorište Beograd, prema komadu Fridriha Šilera, režija Miloš Lolić, preveo Branimir Žvojinović, kostimografija Leo Kulaš, kompozitor Aleksandar Radunović Popaj, pokret Sonja Vukićević, saradnik na dramaturgiji Balša Poček; Igraju Vanja Jovičević, Mirko Vlahović, Varja Đukić, Danilo Čelebić, Mišo Obradović, Slavko Kalezić, Slobodan Marunović, Stevan Radusinović, Goran Vujović, Zoran Vujović, Dušan Kovačević. **13. novembra**

HINKEMANN

ZKM Zagreb, prema komadu Ernsta Tolera, režija Igor Vuk Torbica, prevod Boris Perić, dramaturškinja Katarina Pejović, scenograf Branko Hojnik, kostimografkinja Doris Kristić, scenski pokret Blaženka Kovač Carić, kompozitori Alen i Nenad Sinkauz, dizajn svetla Aleksandar Cavlek; Igraju Rakan Rushaidat, Mia Biondić, Ozren Grabarić, Frano Mašković, Doris Šarić Kukuljica, Milica Manojlović, Dado Ćosić, Jasmin Telavović, Petar Leventić, Milivoj Beader, Vedran Živolić, Marica Vidušić Vrdoljak, Nada Perišić Radović. **11. novembra**

BELA Kafa

Narodno pozorište Beograd, prema komadu Ace Popovića, režija Milan Nešković, autori adaptacije Milan Nešković i Molina Udovički Fotez, dramaturg Molina Udovički Fotez, scenograf Vesna Popović, kostimograf Marina Vukasović Medenica, kompozitor Anja Đorđević, scenski govor Radovan Knežević, scenski pokret Tatjana Popović, asistent kostimografa Biljana Grgur, dizajn zvuka Vladimir Petričević; Igraju Branko Vidaković, Olga Odanović, Pavle Jerinić, Vanja Ejlus, Nenad Stojmenović, Nada Sargin, Predrag Ejdlus, Nebojša Babić. **12. novembra**

ŠĆERO MOJA

CNP Podgorica, prema komadu Maje Todorović, režija i adaptacija Ana Vukotić, scenografija Aleksandar Vukotić, kostimografija Leo Kulaš, kompozitor Aleksandar Radunović Popaj, pokret Sonja Vukićević, saradnik na dramaturgiji Balša Poček; Igraju Vanja Jovičević, Mirko Vlahović, Varja Đukić, Danilo Čelebić, Mišo Obradović, Slavko Kalezić, Slobodan Marunović, Stevan Radusinović, Goran Vujović, Zoran Vujović, Dušan Kovačević. **13. novembra**

PRIČA O VOJNIKU

Bitef dens kompanija, koncept i koreografija Gaj Vajcman i Roni Haver, asistent Kamilo Capela, muzika Igor Stravinski, kostim Slavna Martinović, libreto Džudit Herzberg, dizajn svetla Wilke Cornelis Frikken; Igrači Ana Ignjatović Zagorac, Nataša Gvozdenović, Vladimir Čubrilo, Dejan Kolarov, Luka Lukić, glumac Milan Marić, alternacije Miona Petrović i Boris Vidaković, plesni pedagog i repetitor Isidora Stanišić. **Predstava u čast nagrađenih, 14. novembra**

Prateći PROGRAM

■ **OTVARANJE** izložbe fotografija sa prethodnog festivala, autora Radovana Bajke Vujovića, Narodno pozorište, 7. novembra u 19 sati;

■ **PROMOCIJA** knjige *Laura Papo Bohoreta - rukopisi (Historijski arhiv Sarajevo i Filozofski fakultet Sarajevo - Sarajevo 2015)*, Narodna biblioteka Užice, 8. novembra u 14 sati; - Knjigu čine drame Laure Papo Bohorete (Sarajevo, 1891 - Sarajevo, 1941), jedne od najznačajnijih predstavnika španske književnosti u regionu, feministkinje, književnice i prevođiteljke, koja se zalagala za očuvanje kulturnog nasleđa sefardske zajednice i za poboljšanje položaja sefardskih žena u Bosni i Hercegovini.

■ **PREDAVANJE** *Hrvatsko kazalište danas* - Željka Turčinović, članica žirija i dramaturškinja iz Hrvatske, Mala scena NP Užice, 10. novembra u 12.30 sati;

■ **PREDAVANJE** *Taktilno u umetnosti*, prof. dr Selma Porobić, vanredni profesor na *Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli*, Muzej Jugoslovenskog pozorišnog festivala u nastajanju, 10. novembra u 13 sati;

■ **PREDAVANJE** i interaktivna radionica *Idealni portret države - stvaranje idealne prošlosti i sadašnjosti kroz zbirku Državne umetničke kolekcije dvorskog kompleksa u Beogradu*, prof. dr Jelena Todorović, redova profesorka na *Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu*, Jugoslovenskog pozorišnog festivala u nastajanju, 11. novembra u 13 sati.

Nemanja Ranković

Ukrštanje pozorišnih poetika

PLEMENITOST I OPTIMIZAM

Jugoslovenski pozorišni festival osnovan je pre 20 godina, na inicijativu Ministarstva kulture Republike Srbije i Grada Užica, sa zadatkom da se na njemu prikazuju najbolja pozorišna ostvarenja iz protekle godine iz tadašnje Jugoslavije (Crna Gora i Srbija).

Uz želju da ovađanja publika stekne uvid u pozorišna dešavanja u okruženju, festival širi svoj delokrug interesovanja na region u kome se govori isti ili sličan jezik i biva usvojen podnaslov - Festival bez prevoda.

Ubrzo je prevazišao početne zadatosti i pokazao da ima snage i znanja da krene dalje i, za relativno kratko vreme, postao je respektabilna manifestacija i na području nekadašnjih Jugoslovenskih republika.

Njegova koncepcija nije utemeljena na formuli *malo tuge, malo smeha*, nego na ideji da se prikazuju predstave savremene poetike, koje su teatrološki relevantne i koje komuniciraju sa stvarnošću u kojoj živimo.

Prethodnih godina, gledali smo predstave koje su oduševile publiku, oko nekih su se danima *lomila koplja*, a bilo je i onih koje su gledaoci napuštali. Ipak, o svima njima se raspravljalo. Tako su, na neki način, i promašaji išli u prilog festivalu, jer su izostravali pozorišne senzore kako publike i organizatora, tako i stručne javnosti, a sve u nameri da on bude sve bolji i bolji.

Organizacija i realizacija festivala već 20 godina je poverena *Narodnom pozorištu Užice* koje to uspešno radi, zahvaljujući svojim stručnim kadrovima i tehničkim resursima. Pozorišna dvorana prima oko 600 gledalaca (parter, balkon i lože) ali, za vreme festivala, svake večeri, u njoj bude oko 750 gledalaca.

Selekcija je regionalna i uključuje predstave iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. No, to ne znači da postoji nekakav *ključ* u odabiru predstava, već je to mogućnost da se ukrštanjem različitih poetika i iskustava prepozna ono što je najbolje za sam festival u sinergijskom delovanju.

Selektorov zadatak je da, isključivo na osnovu kvaliteta, izabere sedam najboljih predstava koje su nastale između dva festivala, bez obzira na pozorišni žanr i poreklo autora, a koje se kritički odnose prema stvarnosti i polemisi sa

problemima koji nas tište. S druge strane, trudimo se da kriza (materijalna, moralna, duhovna) u kojoj se nalazimo ne bude brana za dalji razvoj teatarske umetnosti, već podsticaj i zalaganje za neku bolju stvarnost. Izabrane predstave imaju i zadatak da gledaocima pruže bar nagoveštaj plemenitosti i optimizma.

Osim devet nagrada *Ardalion*, koje dodeljuje stručni žiri, a koga čine renomirani umetnici iz regiona, festivalska publika bira najbolju predstavu, tako što svake večeri ocenjuje predstave ocenama od jedan do pet.

U holu pozorišta, svake večeri se organizuju razgovori o predstavi, koji su koncipirani tako da za *okruglim stolom*, pored autora i protagonista, sede selektor, kritičar festivala i novinar-voditelj i svako

od njih, iz svog ugla, pokreće bitna pitanja o samoj predstavi. Te razgovore svako veće prati više od 200 gledalaca, kako *obična publika* tako i pozorišni poslanici iz zemlje i inostranstva. Veliki broj mladih na predstavama i zanimljivi okrugli stolovi čine jedinstveni primer festivalskog događanja ne samo u Srbiji, nego i u regiji.

Osim glavnog takmičarskog programa, organizuje se i prateći program, poput naučnih skupova, promocija knjiga, radionica, predavanja i niz drugih aktivnosti koje doprinose jačanju i daljem razvoju festivala.

Snaga užičkog festivala je i u resursima sa kojima raspolaže (infrastrukturi i ljudski), ali i u vernosti publike, koja nas već dve decenije verno prati i podržava.

Autor je umetnički direktor JPFU i NP Užice

Sloboda, ljudskost i lepota

Zoran Stamatović, direktor Jugoslovenskog pozorišnog festivala – Bez prevoda

BUĐENJE SVESTI

Postavljamo pitanja i nudimo dileme koje će stvoriti tračak nade o lepoti, dobroti, slobodi i ljudskosti. To su vrednosti koje afirmišu naš festival – kaže Zoran Stamatović, direktor NP Užice i JPFU i dodaje da Užice, u vreme festivala, postaje istinski regionalni kulturni centar.

Kad kažete da je selekcija ove godine bolja nego prethodne i da publiku očekuje jedan od najboljih festivala, da li to znači da je pozorišna produkcija bila kvalitetnija?

– Gledao sam predstave pozorišta u Srbiji, a selektor Bojan Munjin je gledao produkciju u regionu. Bilo je dobrih predstava u srpskim pozorištima, ali Novi Sad i Beograd, što se vidi iz selekcije, imali su bolju ponudu. Ipak, ne mislim da je tako dobra ponuda posledica značajnih ulaganja u kulturu, niti promene odnosa društva prema pozorištu, već je to ciklus kroz koji prolazi pozorišni život i ovo je jedan od pikova tog ciklusa. Međutim, ukoliko pozorišne kuće u celom regionu ne budu u boljem, prvenstveno, materijalnom položaju, takav trend se sigurno neće nastaviti.

Na festivalu nema predstava iz BiH i manjih centara iz Srbije. Zbog čega?

– Naš festival je realna slika pozorišnih dešavanja u regionu. U manjim gradovima je manje predstava, manje su produkcije i, očigledno, manje su ambicije. Za Bosnu i Hercegovinu ne mogu da ponudim potpuno objektivnu sliku, ali verujem Bojanu Munjinu. Ono što sam ja video, posledica je dugogodišnjeg odsustva ulaganja u pozorište i kulturu u manjim gradovima, ali i nekontrolisanog ulaganja u pozorišne centre kao što su Sarajevo i Banjaluka. S druge strane, Tuzla, Prijedor i druga značajna pozorišta su pomalo skrivena od centralnih dešavanja. To ne znači da u tim gradovima nema dobrih predstava, ali da bi

predstave ušle u selekciju potrebno je da budu kvalitetne, da mogu da stanu na našu scenu, da možemo da obezbedimo novac i druge uslove za njihovo gostovanje.

Ovogodišnja selekcija se „uhvatila ukoštac“ sa našim „iščašenim“ vremenom, ali koliki je domet pozorišta u pokušajima da popravi svet i da ga uredi po meri čoveka?

– Pozorište ne može da promeni svet, ali pozorišna umetnost, pa i naš festival, neće pomagati u moralnom propadanju, niti će učestvovati u nametanju estrade ispred pravih kulturnih vrednosti, već se trudimo da afirmišemo istinske ljudske vrednosti. Mi preispitujemo stanje, nudimo dileme i

Tri festivala

U oktobru smo, treću godinu zaredom, organizovali Reviju predstava za decu *Oktobarske čarolije* i nameravamo da takvu smotru organizujemo i na proleće. Tako će Užice imati tri pozorišna festivala, jedan za odrasle i dva za decu – u jesen i na proleće. To je jedan od načina da privučemo ljude pozorišnoj umetnosti i da negujemo pozorišnu publiku.

podstičemo slobodu mišljenja i time dajemo doprinos ne bi li naše društvo bar malo napredovalo. Naš doprinos je u kvalitetu predstava i buđenju svesti o tome bi trebalo da budemo slobodni i demokratski ljudi.

Ipak, izuzetno mala odvajanja za kulturu podstiču neke druge vrednosti?

– Protiv toga se borimo repertoarom u našem pozorištu i festivalskom selekcijom. Ipak, ne može se voditi rat protiv celog sveta. Pokušavamo da užičkoj publici, ali i gostima iz celog regiona, po sistemu bačenog kamenčića u vodu širimo koncentrične krugove i želimo da oni stignu što dalje. Nikoga ne možemo da nateramo da uradi ono što ne želi, ali možemo da otvorimo važna pitanja koja će, eventualno, stvoriti tračak nade o lepoti, dobroti, slobodi i ljudskosti. To su vrednosti koje afirmišu naš festival.

Ministarstvo kulture Srbije je obezbedilo 3,5 miliona, a Grad Užice još 3,3 miliona dinara. Da li je taj iznos dovoljan za organizaciju festivala?

– Velike pare su divna okolnost koja omogućava da budete bolji domaćin i da možete da ugostite više ljudi. Voleo bih da, kroz prateći program, možemo da organizujemo mnoštvo radionica i da pokrenemo što više pozorišnih struktura. S druge strane, nedostatak novca budi neku vrstu kreacije i potrebe da se bude angažovaniji. Ne bi valjalo da pozorište dobija sve pare ovoga sveta, a da drugi ne dobiju ništa. Moramo da delimo sudbinu društva i sadašnje stanje je takvo, a količina novca koju dobijamo ilustruje realno stanje vremena u kome živimo.

Komplet karata košta od 6.500. do 7.000 dinara, a pojedinačna ulaznica 1.000, što je za užičke prilike skupo, zar ne?

– To jeste skupo, ali ulaznice u Beogradu, za predstave koje nam dolaze na festival, koštaju oko 1.200 dinara i mesecima se čekaju, a u Užicu ih je moguće videti za 1.000 dinara. U promotivnom periodu, pojedinačne ulaznice bilo je moguće unapred kupiti za 500, a ceo komplet od 3.500 do

4.000 dinara. Ne bih se bunio kada bi postojala mogućnost da se cena ulaznica za festival subvencionise, ali to moramo da uradimo sami, uz podršku sponzora. Međutim, potencijalni veliki sponzori imaju centrale u Beogradu i tamo podržavaju slična dešavanja. S druge strane, sve užičke kafane su pune i ako kafa na trgu košta 120 dinara, možda ulaznica za festival nije skupa.

Užički festival je, kako se to ističe, po značaju odmah nakon Bitefa i Sterijinog pozorja, ali utisak je da u realnosti tu poziciju nema?

– To je samo lažni utisak. Užički festival ima tu poziciju. On je nema u medijima, jer nemamo dovoljno novca da ugostimo novinare svih redakcija koji bi pratili festival svih sedam dana. Da on tu poziciju ima, vidljivo je kroz nastupe užičkog pozorišta koje je otvorilo sebi vrata na svim drugim festivalima i dobija pozive za gostovanja. O našem festivalu piše se u hrvatskoj i crnogorskoj štampi, ali nešto manje u BiH i ne znam zbog čega. Verovatno smo mi za to odgovorni, jer nismo posvetili dovoljno pažnje, ali jedan od zadataka biće nam da ugostimo i novinarske ekipe iz regiona.

Čuju se glasovi da je festival elitistički, da nije u saglasju sa vremenom krize i štednje, da prosečan građanin sebi ne može da priušti ulaznice, a da program prati svega 600 ljudi. Kako gledate na takve ocene?

Nikome ne dugujemo

Ovo je jedini festival koji nema dugova. Završava se polovinom novembra i do kraja decembra su isplaćeni svi troškovi. Nikome ne dugujemo i time sebi kupujemo mogućnost da budemo slobodni.

– Da li će taj prosečan građanin biti bogatiji ako ne bude festivala? Hoće li nam svima biti bolje? Hoće li biti bolja atmosfera, ako se u prodavnicama ne prodaju bifteci, nego isključivo viršle? Namerno banalizujem tu tezu. Pokušavamo da stvorimo kritičnu masu ljudi koji pozitivno razmišljaju o svakoj promeni na bolje. Nemamo iluziju o tome da će svi doći u pozorište, ali nudimo priliku da dođu oni koji žele da stvaramo dobru i demokratsku atmosferu. Voleo bih da svako sebe pogleda u ogledalo i da uradi ono što mu se u tom trenutku učini najvažnijim, a naš festival jeste i za oko i za dušu.

Od kada je nastao, bez obzira na to što nema države u kojoj je nastao, festival ne odustaje od prefiksa „jugoslovenski“, što nekima služi za razna učitanja, pa i političke konotacije?

– Taj naslov nema, niti želi da ima, bilo kakvu političku konotaciju. Jednostavno, nešto što traje dvadeset godina, postalo je tradicija. Jugoslovenstvo je bilo pojam za prostor na kome su se baštinili antifašizam i borba za slobodu pojedinca, a to su su vrednosti koje promovise i naš festival i u tom nazivu nema ničeg drugog. Kroz festival, Užice baštini duh Malibea Atanackovića i ljudi koji su umeli da osvetle Užice, kada su pre 116 godina izgradili hidrocentralu na reci *Đetinji*, ali i Marije Mage Magazinović, Milutina Uskokovića, Radovana Dragovića, Dimitrija Tucovića i drugih koji su uspevali da progovore o slobodi i napretku.

Kad smo kod istorije, ove godine navršilo se 160 godina od osnivanja Teatralnog društva, preteče užičkog pozorišta koje je osnovano 1945, a prošle godine bile su i dve decenije festivala. Ipak, te godišnjice nisu obeležile. Zašto?

– Voleo bih da smo ih obeležili, ali smo shvatili da je važnije da izvršimo konverziju kotlarnice za mazuta na gas, nego da trošimo pare na jubileje, koji mnogo koštaju. Ipak, pripremili smo monografije o prvaku našeg pozorišta Slobodanu Ljubičiću, o prvih dvadeset godina festivala i pri kraju je separat o 75 godina NP Užice. Verujem da će biti trenutak da se sve tri knjige pojave u isto vreme.

Dodatak realizovan uz podršku Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije